

2020-02-03

REMISSPROMEMORIA

FI Dnr 17-21914

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förslag till ändringar i regler om försäkringsrörelse och om försäkringstekniska grunder

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse. Ändringarna rör bestämmelserna om beräkning av försäkringstekniska avsättningar och bestämmelserna om ansökningar om tillstånd att förvärva aktier i försäkringsföretag.

När det gäller försäkringstekniska avsättningar föreslås dels att försäkringsföretag i fler fall än tidigare ska kunna få tillstånd att använda matchningsjusterade riskfria räntesatser vid beräkning av bästa skattning av livförsäkringsåtaganden, dels en ändring i en av formlerna för hur volatilitetsjustering av riskfria räntesatser ska beräknas.

För ansökningar om tillstånd att förvärva aktier i försäkringsföretag föreslås att juridiska personer ska kunna göra sådana ansökningar utan att behöva använda vissa blanketter, vilket är ett krav i de nuvarande föreskrifterna. Utöver att underlätta för juridiska personer att göra sådana ansökningar väntas ändringen förenkla Finansinspektionens handläggning av ansökningarna.

Dessutom föreslås ändringar i antaganden om dödlighet för ålderspension och sjuklighet för sjukpension i bilagan till Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:24) om försäkringstekniska grunder. Föreskrifterna ska tillämpas när en arbetsgivare enligt 3 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ska beräkna kapitalvärdet av pension som en arbetstagare intjänat.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 6 maj 2020. När det gäller föreskrifterna om försäkringstekniska grunder ska ändringarna dock tillämpas första gången för räkenskapsår som avslutas den 31 december 2020 eller närmast därefter.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	4
1.3	Rättsliga förutsättningar	5
1.4	Regleringsalternativ	6
1.5	Ärendets beredning	7
2	Motivering och överväganden.....	7
2.1	Matchningsjustering	7
2.2	Volatilitetsjustering	7
2.3	Ansökan om tillstånd att förvärva aktier	8
2.4	Tryggandegrunder	8
2.5	Ikraftträdande	10
3	Förslagets konsekvenser.....	10
3.1	Matchningsjustering	10
3.2	Volatilitetsjustering	11
3.3	Ansökan om tillstånd att förvärva aktier	12
3.4	Tryggandegrunder	13

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

1.1.1 Matchningsjustering

När ett försäkringsföretag beräknar storleken på sina försäkringstekniska avsättningar kan det under vissa förutsättningar använda en så kallad matchningsjusterad riskfri räntestruktur, se avsnitt 1.2.1. Förutsättningarna för att kunna göra det anges i 4 kap. 15 och 16 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse (försäkringsrörelseföreskrifterna). Bestämmelserna har införts för att genomföra artikel 77 b i Solvens 2-direktivet¹.

För att Sverige korrekt ska genomföra direktivet fullt ut föreslås en ändring i försäkringsrörelseföreskrifterna i form av ett tillägg motsvarande det som anges i artikel 77 b 1 andra stycket i Solvens 2-direktivet.

1.1.2 Volatilitetsjustering

Som ett alternativ till matchningsjustering kan ett försäkringsföretag använda en volatilitetsjustering av de riskfria räntesatserna vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Syftet med reglerna om volatilitetsjustering är att motverka så kallat procykliskt agerande i försäkringsföretagens investeringsprocesser, exempelvis massförsäljning av tillgångar när deras marknadsvärde börjar falla. Genom en volatilitetsjustering mildras effekterna av mycket stora räntedifferenser för obligationer.

Genom en ändring i Solvens 2-direktivet har en av formlerna för beräkning av volatilitetsjustering i artikel 77 d 4 justerats.² Därför behöver 4 kap. 23 § försäkringsrörelseföreskrifterna, som genomför direktivet i den delen, justeras på motsvarande sätt.

1.1.3 Ansökan om tillstånd att förvärva aktier

Finansinspektionen vill underlätta möjligheterna att ansöka om tillstånd att förvärva aktier i försäkringsföretag via myndighetens webbplats genom att ta bort kravet i försäkringsrörelseföreskrifterna på att använda vissa angivna blanketter, som ligger som bilagor till föreskrifterna. Ett syfte med den

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2177 av den 18 december 2019 om ändring av direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument samt direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

föreslagna ändringen är också att förenkla Finansinspektionens handläggning av sådana ansökningar.

1.1.4 Tryggandegrunder

Finansinspektionen föreslår ändringar i bilagan till Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:24) om försäkringstekniska grunder (föreskrifterna om tryggandegrunder). Syftet är att uppdatera de antaganden om dödlighet för ålderspension och sjuklighet för sjukpension som arbetsgivare använder när de tillämpar lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Målet med ändringarna är att de som tillämpar bestämmelserna ska kunna göra mer rättvisande beräkningar.

Dessutom behöver en rättelse göras av formeln för att beräkna dödlighet för höga åldrar.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

1.2.1 Matchningsjustering

Försäkringsföretag ska enligt 5 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL, göra försäkringstekniska avsättningar för sina åtaganden enligt ingångna försäkringsavtal. Avsättningarna bestäms enligt 5 kap. 5 § FRL bland annat genom en bästa skattning av de kassaflöden som kan uppkomma med anledning av åtagandena. Finansinspektionen får enligt 5 kap. 7 § första stycket FRL besluta att ett försäkringsföretag får använda en så kallad matchningsjusterad riskfri räntestruktur när det beräknar den bästa skattningen.

I 4 kap. 15 § försäkringsrörelseföreskrifterna anges vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att ett försäkringsföretag ska få använda matchningsjustering.

1.2.2 Volatilitetsjustering

Ett försäkringsföretag får enligt 5 kap. 9 § första stycket FRL använda en volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar.

I 4 kap. 22–24 §§ försäkringsrörelseföreskrifterna finns det övergripande bestämmelser om hur beräkningen av volatilitetsjusteringen ska göras. Bestämmelserna har införts för att genomföra artikel 77 d i Solvens 2-direktivet (jfr prop. 2015/16:9, s. 574). Som har förklarats i avsnitt 1.1.2 har en av formlerna för beräkning av volatilitetsjustering i artikel 77 d i Solvens 2-direktivet justerats. Ändringsdirektivet trädde i kraft den 30 december 2019.

Bestämmelserna i 4 kap. 22–24 §§ försäkringsrörelseföreskrifterna hänvisar till artiklarna 49–51 i Solvens 2-förordningen³, där det finns ytterligare bestämmelser om hur volatilitetsjusteringen ska beräknas.

1.2.3 Ansökan om tillstånd att förvärva aktier

I 15 kap. 1–7 §§ FRL finns det krav på tillstånd för förvärv av aktier i ett försäkringsaktiebolag och bestämmelser om förutsättningar för att få ett sådant tillstånd.

Bestämmelser om handläggning av ansökningar om förvärvstillstånd finns i 2 kap. 18–23 §§ försäkringsrörelseförordningen (2011:257), FRF.

Regler om handläggning finns även i försäkringsrörelseföreskrifterna. Enligt 10 kap. 4 § de nuvarande föreskrifterna ska en ansökan om tillstånd att förvärva aktier eller andelar i ett försäkringsföretag innehålla de uppgifter som framgår av bilaga 1 a för en fysisk person eller bilaga 1 b för en juridisk person. Enligt andra stycket i samma paragraf ska en förvärvare som är en juridisk person använda bilaga 1 b för uppgifter om den juridiska personen och bilaga 1 c för uppgifter om styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktör och dennes ställföreträdare i den förvärvande juridiska personen.

1.2.4 Tryggandegrunder

En arbetsgivares utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande kan enligt tryggandelagen tryggas genom en särskild redovisning av pensionsskuld eller avsättning av medel till en pensionsstiftelse. Kapitalvärdet av den pension som arbetstagaren intjänat vid en särskild tidpunkt beräknas enligt 3 § samma lag med ledning av försäkringstekniska grunder som fastställs av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Föreskrifterna om tryggandegrunder anger vilka antaganden, bland annat om dödlighet och sjuklighet, som ska användas vid beräkningen av kapitalvärdet. Enligt 4 § första stycket ska kapitalvärdet som huvudregel beräknas med ledning av de försäkringstekniska grunder som anges i bilagan till föreskrifterna.

1.3 Rättsliga förutsättningar

1.3.1 Matchningsjustering

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 5 kap. 18 § 2 FRL meddela föreskrifter om vilka krav som ska vara uppfyllda för att ett försäkringsföretag ska få tillstånd att använda en matchningsjusterad riskfri räntestruktur när det beräknar försäkringstekniska avsättningar.

³ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II).

Finansinspektionen har ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka krav som ska vara uppfyllda enligt 7 kap. 2 § 18 FRF.

1.3.2 Volatilitetsjustering

Enligt 5 kap. 18 § 3 FRL får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur en volatilitetsjustering enligt 5 kap. 9 § FRL ska beräknas. I 7 kap. 2 § 19 FRF finns ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om detta.

1.3.3 Ansökan om tillstånd att förvärva aktier

Det finns i 7 kap. 2 § andra stycket FRF ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om verkställigheten av FRL i den utsträckning som FRF inte innehåller sådana bestämmelser. Bestämmelsen innebär bland annat ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om handläggningen av ansökningar om tillstånd för förvärv av aktier i försäkringsaktiebolag.

1.3.4 Tryggande grunder

Kapitalvärde ska enligt 3 § tryggandelagen beräknas med ledning av försäkringstekniska grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om försäkringstekniska grunder genom 1 § förordningen (2007:721) med bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om försäkringstekniska grunder.

1.4 Regleringsalternativ

Om de angivna målen ska uppnås finns det inget alternativ till att ändra i försäkringsrörelseföreskrifterna och i bilagan till föreskrifterna om tryggande grunder.

Konsekvenserna av att inte genomföra ändringarna i fråga om matchningsjustering och volatilitetsjustering är att Sverige inte genomför Solvens 2-direktivet fullt ut.

Om ändringarna i fråga om ansökningar av förvärvstillstånd inte genomförs kvarstår kravet på att juridiska personer ska använda vissa blanketter. Det skulle försvåra Finansinspektionens arbete med att möjliggöra ansökningar via myndighetens webbplats.

Om ändringarna i fråga om tryggande grunder inte genomförs fortsätter nuvarande antaganden om sjuklighet och dödlighet att gälla, och felaktigheten i formeln för beräkning av dödlighet vid höga åldrar kvarstår. Detta innebär mindre rättvisande beräkningar än med föreskriftsförslaget.

1.5 Ärendets beredning

Ett referensgruppsmöte hölls under december 2019, då Svensk Försäkring deltog och lämnade synpunkter på förslagen.

2 Motivering och överväganden

2.1 Matchningsjustering

I artikel 77 b 1 i Solvens 2-direktivet finns en uppräknning av de förutsättningar som ett försäkringsföretag ska uppfylla för att det ska få använda en sådan matchningsjustering som beskrivs ovan i avsnitt 1.2.1. I punkten h anges att kassaflödena för den avsatta tillgångsportföljen ska vara fasta och inte kunna ändras av tillgångarnas emittent eller en annan tredje part. I artikel 77 b 1 andra stycket anges det att utan hinder av vad som anges i punkten h kan ett försäkringsföretag använda tillgångar för vilka kassaflödena är fasta, med undantag för ett inflationsberoende, förutsatt att dessa tillgångar återspeglar de kassaflöden som inbegriper inflation i portföljen med försäkrings- eller återförsäkringsförpliktelser. Det som anges i andra stycket har inte genomförts i svensk rätt.

Det finns i 4 kap. 15 § försäkringsrörelseföreskrifterna villkor för när ett försäkringsföretag får använda matchningsjustering. I punkt 4 de nuvarande föreskrifterna finns villkoret från artikel 77 b 1 h i Solvens 2-direktivet om att kassaflödena för den avsatta tillgångsportföljen ska vara fasta. Även det som anges i det andra stycket i direktivbestämmelsen behöver dock framgå av föreskrifterna. Eftersom det som ska läggas till är ett undantag från regeln om fasta kassaflöden föreslår Finansinspektionen att ändringen görs i punkten 4. På så vis finns reglerna på samma ställe, vilket underlättar tillämpningen.

2.2 Volatilitetsjustering

Som har förklarats i avsnitt 1.1.2 och 1.2.2 har formeln för beräkning av volatilitetsjustering i artikel 77 d 4 första meningen i Solvens 2-direktivet justerats. I den formeln finns dels en valutakomponent, dels en landskomponent. Landskomponenten får bara genomslag på volatilitetsjusteringen i vissa fall. Ändringen i direktivet innebär att tröskelvärdet för när landskomponenten aktiveras sänks från 100 till 85 räntepunkter. Det vill säga att för varje relevant land ska volatilitetsjusteringen av de riskfria räntesatserna som avses i artikel 77 d 3 för detta lands valuta ökas med skillnaden mellan den riskkorrigerade landsspreaden och den riskkorrigerade valutaspreaden multiplicerat med två, om denna differens är positiv och den riskkorrigerade landsspreaden är högre än 85 räntepunkter. Enligt skäl 6 i ändringsdirektivet är syftet med ändringen att säkerställa att landskomponenten i beräkningen effektivt minskar överdrivna avkastningsdifferenser mellan obligationer i det aktuella landet.

Enligt ändringsdirektivet ska justeringarna i formeln ha införts i nationell rätt senast den 30 juni 2020 och tillämpas senast från den 1 juli 2020.

Bestämmelsen i artikel 77 d 4 har genomförts i 4 kap. 23 § försäkringsrörelseföreskrifterna. För att genomföra den nu aktuella ändringen av direktivet föreslår Finansinspektionen därför att formeln i 4 kap. 23 § försäkringsrörelseföreskrifterna justeras så att den överensstämmer med den nya lydelsen av direktivet.

2.3 Ansökan om tillstånd att förvärva aktier

Enligt 10 kap. 4 § de nuvarande försäkringsrörelseföreskrifterna ska en ansökan om tillstånd för juridiska personer att förvärva aktier i ett försäkringsföretag göras genom att använda vissa angivna blanketter, som finns som bilagor till föreskrifterna. För att underlätta möjligheten för att ansöka via Finansinspektionens webbplats bör kraven inte vara knutna till vissa blanketter i föreskrifterna. Finansinspektionen föreslår därför att 4 § andra stycket formuleras om så att det inte längre finns ett krav på att använda de specifika blanketterna. I stället anges det att sådana ansökningar ska innehålla *de uppgifter* som framgår av nämnda bilagor. Detta är också i likhet med vad som redan gäller för fysiska personer enligt 4 § första stycket.

Trots den ändring som föreslås kan ansökningar även fortsättningsvis göras på fysiska blanketter.

2.4 Tryggande grunder

2.4.1 Antaganden om dödlighet för ålderspension

De nuvarande antagandena om dödlighet för ålderspension i bilagan till föreskrifterna om tryggande grunder är indelade i åldersklasser efter födelseår. Den första åldersklassen avser personer födda till och med 1919. Därefter följer klasser för personer födda under decennierna 1920-talet, 1930-talet och så vidare fram till en åldersklass som avser personer födda från 1980 och senare.

Antagandena är baserade på Försäkringstekniska Forskningsnämndens dödlighetsundersökning Försäkrade i Sverige – dödlighet och livslängder, prognoser 2007–2050 (DUS06). Vid undersökningen samlades data in om antal levande respektive dödsfall i den svenska befolkningen per ålder, kön och kalenderår under perioden 1985–2005, samt försäkringsdata från ett antal större aktörer inom försäkringsbranschen.

En uppföljande undersökning kallad DUS14 har genomförts, baserad på data från 2001–2012. Resultaten från denna undersökning är dock så pass lika resultaten från DUS06 att Finansinspektionen inte bedömer att det är motiverat att ändra de nuvarande antagandena om dödlighet för personer födda fram till och med 1980-talet. Däremot bör en ny åldersklass för personer födda 1990 och senare införas för att kunna göra mer rättvisande beräkningar för den ålderskategorin. För att parametrarna för samtliga åldersklasser ska vara

härledda på samma sätt har antaganden för denna nya åldersklass utformats med utgångspunkt i resultaten av DUS06. Beräkningarna har utförts med samma metod⁴ som i de nuvarande föreskrifterna, men beräknat fram till ett senare decennium.

För att undvika överlappning av åldersklasserna ändras den nuvarande klassen för personer födda 1980 och senare till att enbart avse personer födda under 1980-talet. För denna ålderskategori innebär förslaget således ingen förändring.

I formeln för beräkning av dödlighetsintensitet μ_x vid åldrar över 97 år är konstanten k felaktig i nuvarande föreskrifter. I stället för $k=0,003$ ska det stå $k=0,03$. En korrigering föreslås därför.

2.4.2 Antaganden om sjuklighet för sjukpension

De nuvarande antagandena om sjuklighet för sjukpension, kommer från antaganden som tillämpades av ett svenskt försäkringsföretag på 1970- och 1980-talen, och är i dag föråldrade. Antagandena innebär en för hög sannolikhet för avveckling av sjukfall efter en lång sjuktid jämfört med resultaten från de undersökningar av sjuklighet som Försäkringstekniska Forskningsnämnden och Svensk Försäkring har genomfört, kallade SUS08, som avser observationsperioden 2000–2007, respektive SUS16, som avser perioden 2008–2015.

För att ge mer rättvisande beräkningar föreslås att antagandena revideras med utgångspunkt i dessa mer moderna undersökningar av sjuklighet som har genomförts. Den senare undersökningen, SUS16, stördes dock av att Försäkringskassan under observationsperioden genomförde väsentliga förändringar i regelverket för sjukskrivning och ersättningstidens längd. Bland annat infördes en rehabiliteringskedja med den så kallade bortre tidsgränsen på 2,5 år. Det innebar i många fall att utbetalningar av sjukpenning upphörde efter 2,5 år. Personen lämnade då sjukförsäkringen för att delta i ett arbetsintroduktionsprogram vid Arbetsförmedlingen. En betydande andel av dessa personer återvände emellertid till sjukförsäkringen. I många försäkringsvillkor finns en koppling till Försäkringskassans bedömning och ersättning och försäkringsföretagen har hanterat dessa fall på olika sätt. I en del fall betraktades personen som sjuk under hela tiden, det vill säga även under arbetsintroduktionsprogrammet. I andra fall registrerades personen som frisk vid övergången till arbetsintroduktionsprogrammet och därefter som ett nytt sjukfall vid återinträdet. Det innebär att det i SUS16 i viss utsträckning inte är möjligt att skilja personer som nyligen insjuknat från dem som varit sjuka en längre period, men som nått den bortre tidsgränsen och därefter återinträtt. Finansinspektionen bedömer att resultaten från SUS16 därför inte lämpar sig för prognoser av företagets framtida kostnader för pågående sjukförsäkringsfall. Föreskriftsförslaget utgår därför från resultaten av SUS08,

⁴ För en utförlig beskrivning av den matematiska metoden, se bilaga 1 till Finansinspektionens motiv-PM avseende införandet av föreskrifterna om trygghandgrunder, FI Dnr 07-2156-200.

eftersom det bedöms vara en mer säker grund för antaganden om sjuklighet vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar.

Den matematiska formeln för antagandena om avveckling av sjukfall har bestämts utifrån de uppgifter om faktisk avveckling som genom SUS08 har samlats in från ett antal försäkringsföretag. Datamaterialet som har använts omfattar omkring 10 000 sjukfall och avser obligatoriskt tecknad sjukförsäkring. Därefter har funktioner ur en viss funktionsklass anpassats till observationerna. Funktionsklassen har bestämts utifrån kännedom om hur och varför avveckling sker. Exempelvis avvecklas vissa sjukfall snabbt, som influensa, medan andra sjukfall, som hjärnskador, generellt pågår under längre tid. En del sjukfall avvecklas inte genom tillfrisknande utan genom död. Funktionsklassen innehåller ett antal parametrar: 13 parametrar för män och 13 parametrar för kvinnor. Parametrarna har skattats genom att välja de som minimerar det kvadratiska avståndet mellan kurvorna från det observerade materialet och funktionerna.⁵

2.5 Ikraftträdande

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 6 maj 2020.

När det gäller ändringarna i bilagan till föreskrifterna om trygghandgrunder föreslår dock Finansinspektionen att dessa ska tillämpas första gången för räkenskapsår som avslutas den 31 december 2020 eller närmast därefter. Anledningen är att de företag som berörs av ändringarna kan ha brutna räkenskapsår och kan behöva tid att anpassa sig till de nya antagandena.

3 Förslagets konsekvenser

3.1 Matchningsjustering

3.1.1 Konsekvenser för företag

Den föreslagna ändringen om matchningsjustering i 4 kap. 15 § försäkringsrörelseföreskrifterna innebär marginellt ökade möjligheter för försäkringsföretag att använda sig av en matchningsjusterad riskfri räntestruktur när de beräknar bästa skattning av försäkringsåtaganden vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Alla försäkringsföretag som tillämpar försäkringsrörelseföreskrifterna berörs i och för sig av den föreslagna ändringen. Det är dock bara försäkringsföretag som söker eller har fått tillstånd

⁵ För en närmare bakgrund till undersökningen och den matematiska modellen med parametrar, se Sjuklighetsundersökning inom svensk försäkring, insjuknande och avveckling 2000–2007 – En studie av Försäkringstekniska Forskningsnämnden, Sveriges Försäkringsförbund, 2011, ISBN 978-91-633-8009-9 (SUS08-rapporten). Rapporten finns i digitalt format på <https://www.svenskforsakring.se/aktuellt/publikationer/sjuklighetsundersokning-inom-svensk-forsakring/>

av Finansinspektionen att använda matchningsjustering när de beräknar bästa skattning av livförsäkringsåtaganden, inbegripet liv- och sjukräntor från skadeförsäkringskontrakt, som tillämpar de berörda reglerna. De senaste åren har inget försäkringsföretag som står under Finansinspektionens tillsyn använt matchningsjustering. Den föreslagna ändringen är inte av en sådan betydelse att den väntas innebära någon förändring i detta avseende. Därför bedömer Finansinspektionen att förslaget får mycket liten eller ingen betydelse. Föreskrifterna väntas därför inte innebära några kostnadskonsekvenser för företagen. Någon särskild hänsyn till små företag behöver således inte heller tas.

Finansinspektionen bedömer att det inte finns behov av speciella informationsinsatser eller att någon särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande.

3.1.2 Konsekvenser för konsumenter och för Finansinspektionen

Eftersom förslaget inte bedöms leda till någon förändring i antalet företag som använder matchningsjustering väntas föreskrifterna inte innebära några konsekvenser för konsumenter eller för Finansinspektionen.

3.1.3 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om förslaget inte skulle genomföras har Sverige inte fullt ut genomfört Solvens 2-direktivet. Det kan bland annat leda till att kommissionen väcker talan mot Sverige för fördragsbrott, se art. 258 i Fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt (FEUF).

3.2 Volatilitetsjustering

3.2.1 Konsekvenser för företag

Som förklarats i avsnitt 2.2 innebär den föreslagna ändringen i formeln för att beräkna volatilitetsjustering ett ökat genomslag för landskomponenten i beräkningen. Det vill säga att den riskkorrigerade räntedifferensen som avser land kan få en påverkan i fler fall än tidigare. Konsekvensen är att volatilitetsjusteringen ökar i vissa fall, vilket kan minska storleken av de försäkringstekniska avsättningarna för de försäkringsföretag som använder en volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur. En konsekvens av det är i sin tur en något ökad solvens genom ökad kapitalbas och lägre solvenskapitalkrav, när kravets beräkning beror på de försäkringstekniska avsättningarna.

På motsvarande sätt som har förklarats i fråga om matchningsjustering i avsnitt 3.1, kan alla försäkringsföretag som tillämpar försäkringsrörelseföreskrifterna beröras av den föreslagna ändringen. Det är dock bara försäkringsföretag som använder volatilitetsjustering som tillämpar de berörda reglerna. Under 2018 var det bara tre försäkringsföretag under Finansinspektionens tillsyn som tillämpade volatilitetsjustering, varav ett större livförsäkringsföretag (5–10 procents marknadsandel sett till försäkringstekniska avsättningar), ett mindre

livförsäkringsföretag (mindre än en procents marknadsandel sett till försäkringstekniska avsättningar) och ett mindre skadeförsäkringsföretag (mindre än en procents marknadsandel sett till premieinkomster).

Finansinspektionen bedömer att ändringen kommer att få obetydliga praktiska konsekvenser. Dels rör det sig om en relativt liten förändring i beräkningen, dels är den totala effekten av volatilitetsjusteringen på de försäkringstekniska avsättningarna för närvarande begränsad: omkring 0,1–0,3 procents påverkan på de försäkringstekniska avsättningarna för de försäkringsföretag som använder volatilitetsjustering.

En möjlig konsekvens av ändringen är att fler försäkringsföretag bedömer att volatilitetsjustering är fördelaktig och börjar tillämpa en sådan. Eftersom ändringen är av liten praktisk betydelse väntas dock i nuläget inte någon ökning av antalet försäkringsföretag som tillämpar volatilitetsjustering. Det ska dock noteras att i ett framtida, förändrat ränteläge kan volatilitetsjusteringen komma att få större betydelse. Det kan i sin tur innebära att antalet försäkringsföretag som använder volatilitetsjustering ökar. Detta bör dock i så fall snarare ses som en effekt av förändringar i omvärlden än en konsekvens av de föreslagna föreskrifterna.

Eftersom ändringen väntas få liten praktisk betydelse bedömer Finansinspektionen att någon särskild hänsyn till små företag inte behöver tas.

Finansinspektionen bedömer att det inte finns något behov av speciella informationsinsatser eller att någon särskild hänsyn behöver tas vad gäller tidpunkten för ikraftträdande.

3.2.2 Konsekvenser för konsumenter och för Finansinspektionen

Mot bakgrund av att det rör sig om en liten ändring med begränsad praktisk effekt beräknas förslaget inte innebära några särskilda konsekvenser för konsumenter eller för Finansinspektionen.

3.2.3 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om förslaget inte skulle införas kommer Sverige inte att ha genomfört Solvens 2-direktivet fullt ut. Det kan bland annat leda till att kommissionen väcker talan mot Sverige för fördragsbrott, se artikel 258 i FEUF.

3.3 Ansökan om tillstånd att förvärva aktier

3.3.1 Konsekvenser för företag

Föreskriftsförslaget berör alla juridiska personer – även utländska – som vill förvärva andelar i ett försäkringsföretag i en sådan omfattning att innehavet blir kvalificerat, och vid förvärv som innebär att ett redan kvalificerat innehav ökar i viss omfattning, se 1 kap. 15 § och 15 kap. 1 § FRL.

Att blankettkravet slopas underlättar möjligheterna att i framtiden göra ansökningar via Finansinspektionen webbsida. Förslaget innebär således att det blir enklare att ansöka om förvärvstillstånd för juridiska personer. Förslaget beräknas dock inte innebära någon större påverkan på kostnader, tidsåtgång eller verksamhet i övrigt för de som ansöker eftersom föreskriftsförslaget inte innebär någon förändring i vilka uppgifter som ska lämnas, endast att kravet på användandet av vissa blanketter slopas.

Finansinspektionen bedömer inte att de föreslagna föreskrifterna påverkas av Sveriges medlemskap i EU. Finansinspektionen kan inte heller se att det finns behov av speciella informationsinsatser, att förslaget har någon påverkan på konkurrensförhållanden, eller att särskild hänsyn behöver tas vad gäller små företag eller tidpunkten för ikraftträdande.

3.3.2 Konsekvenser för konsumenter och för Finansinspektionen

Förslaget rör endast ansökningar från juridiska personer. Ansökningar från fysiska personer påverkas inte. Förslaget väntas inte heller innebära några andra konsekvenser för konsumenter.

Finansinspektionen förväntar sig att handläggningstiderna minskar för de ansökningar om förvärvstillstånd som kommer in till myndigheten, i vart fall när ett system för webbaserade ansökningar är i bruk. Detta eftersom den manuella hanteringen då bör minska. Förslaget innebär emellertid att ansökningar tillåts i valfritt format, varför det även finns en risk att handläggningen i enskilda fall kan försvåras vid exempelvis ansökningar i fritextformat. Enligt Finansinspektionens bedömning är det dock inte troligt att sådana ansökningar kommer att göras i någon större omfattning, och den sammanlagda effekten av de ändrade föreskrifterna väntas bli något kortare handläggningstider.

3.3.3 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om förslaget inte genomförs uteblir de föreslagna förenklingarna för juridiska personer att göra ansökningar om förvärvstillstånd, och Finansinspektionens arbete med att möjliggöra ansökningar via myndighetens webbplats försvåras.

3.4 Tryggande grunder

3.4.1 Konsekvenser för företag

Finansinspektionen utövar inte tillsyn över de företag som tillämpar tryggande grunderna. Det är därför svårt att närmare ange hur många eller vilka företag som berörs av de föreslagna ändringarna. Det är av den anledningen också svårt att bedöma konsekvenserna av förändrade antaganden, som i sin tur har orsakats av förändringar i omvärlden.

Ändringarna som avser antaganden om dödlighet i fråga om ålderspension berör bara värdering av pensionsåtaganden för personer födda 1990 och senare.

För personer födda fram till och med 1980-talet innebär förslaget inte någon ändring. Den som är född 1990 och senare har i dagsläget tjänat in förhållandevis små pensionsbelopp. Förslaget innebär inte heller några större skillnader för denna åldersgrupp eftersom en tillämpning av de nya parametrar som föreslås införs för den gruppen ger ungefär samma värden som vid tillämpning av de nuvarande föreskrifterna. Förslaget om ändringar i antagandena om dödlighet bör därför få mycket små konsekvenser i praktiken.

Ändringen i parametern k påverkar endast beräkningen av dödlighet för personer som är 98 år eller äldre. För denna kategori innebär förändringen att antagandena om dödlighet blir marginellt högre. Det finns få pensionärer kvar i dessa åldrar, och de har generellt små belopp kvar i pensionskapital. Den praktiska effekten av ändringen är därför mycket liten.

När det gäller antagandet om sjuklighet i fråga om sjukpension ger en tillämpning av de föreslagna formlerna mer betydande skillnader jämfört med de gällande föreskrifterna. Den beräknade sannolikheten att kvarstå som sjuk är högre i förslaget, med långsammare avveckling av sjukfallet, än med nuvarande föreskrifter. Det innebär att avsättningarna för sjukförsäkring blir högre med de föreslagna föreskrifterna. Finansinspektionens uppfattning är ändå att förslaget sannolikt får begränsade konsekvenser i praktiken, eftersom en stor andel av de företag som berörs tros ha tecknat försäkring för denna risk. För de företag som inte har tecknat en sådan försäkring är en tänkbar konsekvens av ändringarna att de väljer att försäkra sina pensionsåtaganden.

Förslaget innebär inte några direkta konsekvenser för företagen i fråga om de verkliga utbetalningarna.

Eftersom arbetsgivare som tryggar pension genom särskild redovisning av pensionsskuld eller genom avsättning av medel till pensionsstiftelser inte rapporterar till Finansinspektionen påverkar de föreslagna ändringarna inte kostnader för sådan rapportering eller redovisning.

Finansinspektionen bedömer inte att de föreslagna föreskrifterna påverkas av Sveriges medlemskap i EU. Finansinspektionen bedömer inte heller att det finns behov av speciella informationsinsatser eller att någon särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande av reglerna.

3.4.2 Konsekvenser för övriga

Eftersom förslaget inte innebär några direkta konsekvenser när det gäller de verkliga utbetalningarna, väntas förslaget inte innebära några särskilda konsekvenser för konsumenter. Eftersom de företag som berörs inte rapporterar till Finansinspektionen påverkas inte heller Finansinspektionen.

Tryggandegrundernas antagande om dödlighet används även av Pensionsmyndigheten för prognosantaganden för pensioner. Värdet av att antagandena blir mer rättvisande uppväger enligt Finansinspektionens bedömning de kostnader för ändringar som Pensionsmyndigheten och andra kan få. Kostnaderna för Pensionsmyndigheten bedöms också vara obetydliga.

Mer rättvisande beräkningar innebär också en mer rättvisande redovisning av åtagandena, vilket ger ett bättre underlag för alla intressenter som tar del av finansiella rapporter från de företag som använder trygghandgrunderna för beräkning av pensionsskulden.

3.4.3 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om förslaget inte genomförs kommer antaganden om dödlighet som avser personer födda 1990 och senare att vara samma som för personer födda under 1980-talet. Detta trots att verklig data tyder på att dödligheten inom de båda åldersklasserna skiljer sig åt något. Om förslaget inte genomförs riskerar också avsättningarna för sjukpension att vara för låga jämfört med den verkliga risken kopplad till sådana utfästelser.